

عنوان مقاله:

بررسی و تحلیل بازتاب وقف و نذر، دو خیر ماندگار، در ضرب المثل‌های فارسی

محل انتشار:

دومین همایش ملی خیر ماندگار (مطالعه و ارزیابی امور خیر در ایران با تمرکز بر چالش های نیکوکاری در ایران امروز) (سال: 1397)

تعداد صفحات اصل مقاله: 8

نویسنده:

خدیجه حاجیان - استادیار زبان و ادبیات فارسی دانشگاه تربیت مدرس

خلاصه مقاله:

وقف و نذر در زیرساخت‌های اجتماعی و اقتصادی جوامع اسلامی جایگاهی ویژه و ارزشمند دارد و به دلیل تاکید در متون دینی بر این امر، رواج این دو خیر ماندگار با اقبال مسلمانان همراه بوده است. انگیزه های والای خیر و خدای سندان، بدون هیچ چشمداشت دنیوی به ویژه موجب بسیاری از وقف ها بوده و هست. با نگاهی گذرا به مجموعه موقوفات ملاحظه می شود که امر وقف، به ویژه در دوران قدیمتر، هم رایجتر بوده است و هم از نظر اقتصادی و اجتماعی کارکردهای گستردهتری داشته است؛ به این معنا که در گذشته که فعالیت دولتها/ امرای حاکم در برآورده کردن نیاز زیر ساخت‌های اجتماعی و اقتصادی و اقتصادی به شکل و گستردهی امروزه نبوده، منافع موقوفات، در نتیجه رواج سنت حسنه وقف، با توجه به نیت خیر و نیک واقفان، در تامین و برطرف کردن اینگونه نیازهای عام جامعه نقشی برجسته و انکارنا شدنی داشته است و امروزه هم کمابیش این سنت منشا اثرات خیر فراوانی است. از آنجا که سنت وقف و همچنین نذر با عقاید عامه مردم مسلمان به ویژه در جامعه ما پیوند عمیق و گسترده داشته است و این نوع اعتقادات معمولاً در بسیاری از اشکال ادب عامه که خاستگاه و بازتاب دهنده اعتقاد و عملکرد عامه است، نمود فراوان دارد به اضافه اینکه دو عمل نیک وقف و نذر پیوندی عمیق با اعتقادات عامه مردم داشته است و دارد بر آنیم تا در این تحقیق نوع نگاه، عمق و گستره عامه مردم به دو خیر ماندگار 5 وقف و نذر را در یکی از نمونه های ادب عامه؛ یعنی ضربالمثلها بررسی و تحلیل کنیم. گفتنی است که با بررسی این موضوع در امثال فارسی متوجه می شویم که وقف و نذر در اعتقادات عامه علاوه بر جایگاهی ارزشمند، معنای خیلی نزدیک به یکدیگر دارند و البته گاهی نیز نوع نگاه عامه با توجه سوءاستفاده های رایج از موقوفات، انتقادی یا طنزگونه است.

کلمات کلیدی:

وقف، نذر، خیر ماندگار، ضرب المثل‌های فارسی

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/954422>

